

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка управління та планування бізнесу»

на тему: «Розробка стратегії економічного розвитку Роздільнянської ОТГ»

Виконавець:

студент ЦЗФН

Кондратенко В.А. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доц.

Карпов В.А. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність впровадження системи стратегічного планування на рівні міст пов'язана з тим, що воно є визнаним у світовій практиці методом в системі управління, який дає можливість створювати умови і використовувати потенціал місцевої територіальної громади, консолідувати зусилля влади і населення для перспективного розвитку міста. Стратегічне планування дозволяє приймати обґрунтовані рішення з урахуванням стратегічних цілей розвитку міста.

Розробка механізмів регіонального розвитку в Україні в останні роки стають дуже затребуваними. Однак і в даний час, актуальними є пошуки моделі ефективного функціонування регіону та окремих громад. Це і визначило як тему роботи, так і необхідність розробки головного пріоритету стратегії економічного розвитку Роздільнянської ОТГ Одеської області.

Проблеми стратегічного планування розвитку територій розглядалися в наукових роботах як зарубіжних так і українських дослідників. Серед науковців насамперед слід виділити праці таких авторів, як: Р. Кемп, Е. Д. Блейкл, А.В. Єрмішина, В. В. Меркушов, Н. В. Сментина, М. В. [2], Степанов, Ю.К. Перський, Н.Я. Калюжнова, К. Кропанцев, Н. Кухарська, А. Воротнікова, В.Н. Парахіна, Жаліло Я. А. [1], Карпов В.А. [6,7,9,10] та ін.

Мета роботи – дослідження теоретико-методологічних основ стратегічного планування на місцевому рівні, умови створення та розробка стратегії економічного та соціального розвитку Роздільнянської ОТГ до 2025 року.

Завдання роботи:

- дослідити поняття стратегії економічного розвитку громади та її змісту;
- означити нормативно-правові засади стратегічного планування в Україні;
- виявити основні тенденції соціально-економічного розвитку Роздільнянської ОТГ;
- визначити сильні та слабкі сторони міста для його перспективного розвитку, можливості та загрози зовнішнього середовища;
- запропонувати пріоритети соціально-економічного розвитку Роздільнянської ОТГ;
- сформувати стратегічні та операційні цілі соціально-економічного розвитку громади;
- описати механізм та процедури реалізації стратегії соціально-економічного розвитку ОТГ.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та прикладні аспекти стратегічного планування на місцевому рівні.

Об'єктом дослідження є процес розробки стратегії економічного розвитку Роздільнянської ОТГ.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних явищ; теоретичною базою - положення сучасної економічної теорії, наукові праці українських і зарубіжних учених, присвячені проблемам стратегічного планування. У роботі застосовувались такі спеціальні методи: порівняння, системного аналізу – для уточнення та теоретичного узагальнення, впорядкування понятійного апарату, логічного узагальнення, формування висновків; економіко-статистичний, індексний та порівняння; графічний; методи експертних оцінок, SWOT-аналіз та інші загальноприйняті методи.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і закордонних вчених з питань стратегічного планування місцевого розвитку, офіційні статистичні дані щодо соціальної та економічної ситуації у місті, нормативно-законодавчі акти зі стратегічного планування; аналітичні записки державних інститутів, матеріали Інтернет-джерел.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменування). Загальний обсяг роботи становить 98 сторінок. Основний зміст викладено на 92 сторінці. Робота містить 10 таблиць та 11 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра підготовлено статтю на тему: «Діагностика початкових умов створення та стратегія розвитку Роздільнянської ОТГ» у науковому студентському віснику Факультету економіки та управління підприємництвом.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти місцевого економічного розвитку територій**» розглядаються теоретичні аспекти розвитку територій: поняття стратегії економічного та соціального розвитку території, нормативно-правові засади стратегічного планування в Україні на місцевому рівні, методичні підходи до формування програми економічного розвитку міста, основні елементи механізму її реалізації.

У другому розділі «**Діагностика умов розвитку Роздільнянської громади**» проаналізовано економічний стан розвитку Роздільнянської ОТГ, виявлено основні тенденції розвитку, визначені сильні та слабкі сторони міста, можливості та загрози зовнішнього середовища.

У третьому розділі «**Формування стратегії соціально-економічного розвитку громади**» запропоновано стратегію розвитку громади до 2025 р., визначені стратегічні цілі соціально-економічного розвитку міста, пріоритети, операційні завдання та плани, надані рекомендації щодо розробці економічної програми розвитку громади.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Сполучною ланкою між цілями розвитку громади і існуючими проблемами виступає стратегія. Під стратегією розвитку міста необхідно розуміти систему дій та рішень органів місцевого самоврядування, представників громадськості, бізнесу стосовно вибору, розробки та реалізації стратегії.

2. Нормативно-правове поле, що стосується розробки стратегії в Україні ще не сформована остаточно, а лише перебуває на стадії свого формування, адже залишається безліч питань, які вимагають свого законодавчого унормування.

3. Розробка стратегії розвитку ОТГ передбачає проходження послідовно таких трьох фаз: ухвалення рішення про необхідність розробки плану, стратегічної фази, в якій остаточно визначаються цілі розвитку на певний період, їх виконавці і партнери, розробляється стратегія розвитку, визначаються завдання і результати для кожного з акторів, засоби і методи комунікації, контролю тощо та фази реалізації, на якій реалізується певна стратегія розвитку.

4. Роздільнянська ОТГ буде створена в 2019 році. З метою об'єднання населених пунктів ініціативною групою було прийнято рішення про підготовку стратегії розвитку створюваної громади.

5. Адміністративним центром об'єднаної територіальної громади є місто Роздільна. Роздільна – місто в Україні у західній частині Причорноморської низовини, районний центр Роздільнянського району Одеської області.

6. ОТГ розташоване в Роздільнянському районі Одеської області. Район розташований за 70 км північно-західніше від міста Одеси. Роздільна підноситься над рівнем моря приблизно на 250 м. Місто розташоване в правобережній провінції підзони північного степу природної зони степу. Основний тип ґрунту - чорнозем звичайний.

7. У другому розділі був проведений аналіз готовності сільських рад до асоціацій в ОТГ і проаналізовано динаміку соціально-економічного розвитку громади. Роздільна є невеликим центром промисловості в Одеській області. Тут представлені легка і харчова промисловість, а також машинобудування. На території громади функціонують сільськогосподарські підприємства, підприємства торгівлі, громадського харчування, побуту, послуг у сфері транспортних перевезень.

8. У роботі був проведений SWOT- аналіз діяльності ОТГ. Зведені результати проведеного нами аналізу сильних і слабких сторін діяльності Роздільнянської ОТГ ґрунтувалися на результатах аналізу впливу внутрішніх та зовнішніх чинників формування напрямків діяльності ОТГ.

Підсумки SWOT-аналізу Роздільнянської ОТГ дозволили розробити рекомендації з підтримки сильних сторін на основі посилення можливостей

ОТГ, зменшення впливу слабких сторін і зниження впливу виявлених загроз а також дало можливість визначити наступні пріоритети розвитку ОТГ:

1. Розвиток сучасної транспортно-логістичної інфраструктури ОТГ.
2. Підтримка МСП та залучення інвестицій у реальний сектор економіки громади.
3. Благоустрій та висока енергоефективність.
4. Соціальний захист та безпечні умови життєдіяльності мешканців громади.
5. Культурно-освітнянські послуги та розвиток туризму ОТГ.

9. Аналіз готовності сільських рад до об'єднання в Роздільнянський ОТГ безумовно привів до спільного висновку про згоду на формування громади. Нами була проведена певна робота по формуванню спільного бачення і місії нової громади. Спільно з робочою групою були сформульовані наступні формулювання цих понять:

Бачення: забезпечення гармонійного та комплексного розвитку громади.

Місія: об'єднуючи людей досягти добробуту та соціального захисту.

10. Аргументація на користь вищенаведеної мети розвитку громади нескладна, але вельми логічна: лише шляхом змін та успішних дій можна покращити життя людей.

11. Досягнення поставлених цілей у вирішенні завдань пріоритетних напрямів розвитку Роздільнянської ОТГ можливо різними шляхами їх реалізації. Нами були розроблені три сценарії: песимістичний, реалістичний, оптимістичний. Для кожного сценарію були визначені особливості та індикатори розвитку. Інерційний сценарій розвитку ОТГ передбачає використання наявного потенціалу території з урахуванням незначного зростання, що відповідає середньостатистичному зростанню ВВП країни на 2-3% у рік (для ОТГ – ВРП).

Реалістичний (мобілізаційний) сценарій передбачає використання зростаючого потенціалу території, з урахуванням росту, який відповідає середньостатистичному зростанню ВВП країни в 5-6% на рік (для ОТГ– ВРП).

Сутність інноваційного сценарію розвитку буде полягати:

–в економічній спеціалізації території (інноваційно-транспортної, рекреаційної, агропромислової, сервісної);

–в активному проникненні на вітчизняні, регіональні та європейські ринки.

Такий сценарій передбачає використання різко зростаючого потенціалу території з урахуванням зростання, який відповідає середньостатистичному зростанню ВВП країни в 9-10% на рік (для ОТГ- ВРП).

12. Відповідно до сценаріїв, основних операційних цілей, завдань і проектів були визначені етапи реалізації стратегії: перший етап - 2020-2021 рр. - Збалансована стабілізація та підготовка стартапів; другий етап – 2022-2023 рр. - Динамічний підйом інвестиційної діяльності; третій етап - 2024-2025 рр. -

Інноваційний розвиток реального сектору економіки та соціальної сфери громади.

13. У відповідності етапів стратегії реалізується послідовне досягнення поставлених цілей пріоритетних напрямків і запланованих рівнів індикативних показників. Цільовими індикаторами Стратегії економічного та соціального розвитку Роздільнянської ОТГ визначені певні показники, що характеризують стан ключових сфер життєдіяльності міста. Початкове значення кожного індикатора зазначено на 2019 рік. Індикатори згруповані за пріоритетними напрямами розвитку ОТГ. В основі більшості наведених індикаторів лежать методики державних органів статистики, частина індикаторів складалась за рекомендаціями фахівців цільових робочих груп. Поетапні порогові значення індикаторів у 2025 році були визначені на основі вивчення динаміки відповідних показників експертів.

АНОТАЦІЯ

Кондратенко Владислав Андрійович, «Розробка стратегії економічного розвитку Роздільнянської ОТГ»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом», Одеський національний економічний університет. – м. Одеса, 2019 рік.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розробки стратегії розвитку громад: поняття стратегії розвитку територій та громад, нормативно-правові засади стратегічного планування в Україні на місцевому рівні, методичні підходи до формування стратегії розвитку ОТГ, основні елементи механізму її реалізації.

Проаналізовано економічний стан розвитку Роздільнянської ОТГ, виявлено основні тенденції розвитку, визначені сильні та слабкі сторони громади, можливості та загрози зовнішнього середовища.

Запропоновано стратегію розвитку Роздільнянської ОТГ, визначені стратегічні цілі соціально-економічного її розвитку, пріоритети, операційні завдання та плани, надані рекомендації щодо механізму реалізації стратегії.

Ключові слова: стратегія, економічний розвиток, стратегічні цілі, завдання, пріоритети, механізм.

ANNOTATION

Kondratenko Vladislav Andrievich, "Amplification of economic development strategy of Rozdilna amalgamated territorial community"

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in the specialty "Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the master's degree program

"Economics, Planning and Business Management", Odessa National Economic University. – Odessa, 2019.

The theoretical aspects of development of the ATC development strategy are considered in the paper: the concept of the ATC development strategy, the legal and regulatory framework of strategic planning in Ukraine at the local level, methodical approaches to the development of the city's development strategy, the main elements of the mechanism for its implementation.

The economic development of the Rosdilna ATC is analyzed, the main tendencies of development are identified, the strengths and weaknesses of the ATC, the possibilities and threats of the environment are determined.

The strategy of development of the Rosdilna ATC is proposed, the strategic goals of the ATC social and economic development, priorities, operational objectives and plans are given, recommendations on the mechanism of strategy implementation are given.

Key words: strategy, economic development, strategic goals, tasks, priorities, mechanism.